

Het Orakel van Delft (1965-1968)

Dat is dan Hugo de Groot, Grotius voor ingewijden, een verre nazaat van Erasmus, maar ook de naam van het blad van de grondraad van de studenten van de TU, waarvan praktisch alle studenten lid waren. Ik ging in 1962 in Delft studeren, na mijn HBS-B aan het Vlaardingse Groen van Prinsterer Lyceum, en werd zeventien op de TU. Ik maakte een te harde groentijd mee bij de studentenvereniging SSR, waarvoor ik me later meende te moeten revancheren. Na jarenlang geschrijf in eigen ringbanden, waagde ik het in 1965 recensies op te sturen van films die de Delftse Filmliga draaide. Die gingen naar Het Orakel. Die beschouwinkjes over Resnais, Buñuel, Bergman of Antonioni waren voor een deel, zonder bronvermelding, ontleend aan het Franse Cahiers du Cinéma of het Zweedse Chaplin, maar ze werden prominent geplaatst. Ik werd na verloop van tijd zowel gevraagd voor de redactie als voor het bestuur van de Filmliga. Mijn radicalisering in antiautoritaire en linkse richting vond op die beide terreinen plaats, en ik leverde er fanatiek bijdragen aan.

en is de belangstelling
n sinds enige maan-
kelingssamenwerking'
toegenomen.
gediskussieerd, wel-
veerd, nog minder ge-
ek, dat nog steeds de
van de oplossing van
tiek niet wordt inge-
idige bijdrage daar-
dije soep van de rij-
in de fatsoenlijke ar-
eegje' om met van
reken.

at, dat het uitblijven
strop om onze hal-

tegenstelling in de
veel gelijkis met
mer-arbeider in de
heeft de onderne-
verbetering van de
n zijn arbeiders ge-
er altijd toe ge-
organiseerde arbe-
tegenover macht
kan men tans op
arnemen: op de
landskonferentie,
telingslanden rich-
n verklaarden:
ding moet dienen
nd instrument om
aan de verdeling
gebieden van rij-
rijke armoede...
onze vastberaden-
naar adequate
ort te zetten en
voor begrip en
ele internationale

deze groep was
assing voor het
e wisten, dat wel-
kon brengen en
werende houding

de konferentie
grondbeginselen
el' aanvaard. We
een gedeelte van
verklaring:
kkeling en sosi-
eten de gemeen-
tijn van de tota-
gemeenschap, en
verhoging van
stand ertoe bij te
edzame betrek-
piken en hun sa-
den bevordert.
g verplichten al-
naar binnen en

NAAR EEN NIEUWE WERELDHANDEL

door LEO MOLENAAR

naar buiten een economise poli-
tiek te voeren die gericht is op ver-
sneling van de economise groei in
de gehele wereld; in het bijzonder
verplichten zij zich eraan mee te
helpen dat in de ontwikkelingslan-
den een mate van groei tot stand
komt, die beantwoordt aan de nood-
zaak een aanzienlijke en voortdu-
rende verhoging van het gemiddel-
de inkomen te bereiken, opdat de
kloof tussen de levensstandaard in
de ontwikkelingslanden en in de
ontwikkelde landen verkleind
wordt.

'alle landen dienen op grond van
geëigende internationale afspraken
planmatig samen te werken bij het
verwerklijken van maatregelen,
die beogen de exportopbrengsten
voor grondstoffen, vooral van de
ontwikkelingslanden te verhogen
en te stabilizeren op een nivo van
redelijke en lonende prijzen voor
de eindprodukten en die voor
grondstoffen in stand te houden'.
'De ontwikkelde landen dienen
konnensies toe te staan aan alle ont-
wikkelingslanden, en zij dienen alle
konnensies, die zij elkaar geven,
ook van toepassing te doen zijn
voor de ontwikkelingslanden; bij
het verlenen van deze of gene kon-
sessie dienen zij generlei kon-
sessies van de ontwikkelingslanden als
tegenprestatie te eisen'.

NIETS KONKREETS

Er werd echter niets konkreets toe-
gezegd en elders op deze bladzijden
valt te lezen, dat de situatie van de
ontwikkelingslanden sinds 1964
veel slechter is geworden.
De regeringswoordvoerders van de
rijke landen konden de beginselen
van de Konferentie niet 'verkopen':
niet aan de industriëlen, niet aan
de kiezers. En toch:
'Teder jaar worden ongeveer 8 mil-
jard dollar door de rijke landen
verdeeld over de arme landen, ter-
wijl de militaire uitgaven 140 mil-
jard dollar bedragen... de verde-
ling van die 8 miljard dollar hulp
geschiedt in de grootste wanorde.
Ieder geeft wat hij wil, aan wie hij

Toen mijn munten begonnen op te raken (...) wenkte ik naar de taxi's,
waarin gebaarde Sikhs onophoudelijk in schorre toeters knepen van het
soort, dat jongens in Europa uit overwegingen van koddigheid in hun
sportwagens laten monteren, — maar op hetzelfde moment was ik omge-
ven door rickshaws. Mijn eerste gedachte was, dat ik mij toch niet door
een mens kon laten trekken, maar de tweede, dat zij dan door toedoen
van mijn hoge opvattingen van de menselijke waardigheid wederom niets
zouden verdienen. Dus keek ik even later naar de van zweet gutschende
naakte rug van een op blote voeten hollende man tussen twee slagbomen;
zijn haar was gemillimeterd, behoudens een klein staartje op zijn achter-
hoofd, ten teken dat hij een vrome hindoe was, die het de volgende keer
beter zou gaan. Bij voorbeeld als een nederlands schrijver.

Zo, tot mijn hals vol ellende, woede, stank, zweren, honger, ging ik het
Grand Hotel weer in om iets te eten. Terwijl de deuren door twee be-
dienen werden opgehouden, staarde ik in een hoge, koele, donkere
zaal met kristallen luchters, waar veertig of vijftig bedienden geruisloos
 bezig waren met het opdienen van reusachtige schotels aan een veel
kleiner aantal blanke gasten, terwijl op het podium zachte muziek werd
gemaakt. Ik draaide mij om en ging naar mijn kamer. Met het voornemen
om iedereen, die in mijn bijzijn zou pleiten voor vermindering van de ont-
wikkelingshulp, in het vervolg persoonlijk een bloedneus te slaan, viel
ik in slaap.

Harry Mulisch, uit Kalender 9, Wenken voor de jongste dag.

Het vraagstuk van de armoede is één komponent in bijna alle individuele
konflikten van de laatste tijd... het is goed te bedenken dat, als we
zouden falen om dit probleem te zien, we de fout zouden herhalen die in
de 19e eeuw werd gemaakt en die juist leidde tot de sociaal-economische
ideologische tegenstelling tussen Oost en West. Velen onzer land- en we-
reldeelgenoten zien het vraagstuk nog niet. Welvaart stompt ten dele af,
naar het schijnt. Maar wie eenmaal de vragende donkere ogen van honge-
rige Aziatische kinderen heeft gezien; wie de huttenwijken van de grote
steden in een der arme continenten heeft bezocht of wie het zwoegen van
een riksjaman als beeld bewaart, weet dat er een menselijk leed van bijna
onmetelijke omvang hangt over deze landen.

uit de toespraak van prof. dr. Jan Tinbergen bij de uitreiking
van de Erasmusprijs.

Orakel

ONAFHANKELIJK
Koornmarkt 70
31 oktober, nr. 8

Vervolg zie pag. 4

Voor Het Orakel begon ik over politiek te schrijven, bijvoorbeeld over ontwikkelingslanden en wereldhandel. Ik schreef in 1966 een serie artikelen over de politieke acties van Nederland in Indonesië ('Beel: Oorlogsmisdadiger!'), waarbij het een verbijsterende sensatie was dat ik van die misdadige kant van de Nederlandse politiek niets wist. Redactieleden steunden Provo, en mijn adres aan de Zocherweg werd één van de contactpunten al had ik de hospita daarover niet geïnformeerd. Gaandeweg werd de redactie linkser en homogener, en werden 'rechtse' bijdragen zeldzaam. Ik werd door coöptatie hoofdredacteur. Er verschenen nummers die geheel aan politieke items werden gewijd, zoals aan Vietnam en China. Onder de titel 'Johnson huichelaar: molenaar' schreef ik een mijns inziens gedegen artikel waarbij de uitspraken van Noord-Amerikanen en de persbureaus van de V.S. werden geconfronteerd met die uit andere bronnen zoals het Vietnam Bulletin. Een nummer over China met de medewerking van G. Barendregt (pseudoniem van F. Tichelman) bracht ons zelfs in het vaarwater van de trotskistische Vierde Internationale, waar dit nummer nog jaren nadien verkrijgbaar heette te zijn. Ik haalde stomiteiten uit met het organiseren van congressen over India (nauwelijks bezoekers) en over Indonesië (na de coup; ik begreep aanvankelijk niet waarom dat niet kon), en ik liet anderen, onder wie mijn vriend Jaap Jongejan, soms de brokken opruimen. Mijn bemoeienis als redacteur eindigde met twee lange artikelen over de groentijd. Peter Kooiman en ik schreven eerst een onthullend artikel, waarin twee dozijn oud-leden van gezelligheidsverenigingen zoals Delftsch Studenten Corps, Sanctus Virgilius en SSR een boekje open deden over ongezonde rituelen, die slechts in anonieme massaliteit en het diepste geheim door de beugel kunnen. Dat artikel sloeg in als een bom, en ik ervoer die explosie als een persoonlijke bevrijding van de psychische vernedering en het fysieke geweld die mij als nietsvermoedende puber in het schijnheilige, nota bene gereformeerde, SSR, waren aangedaan. In een vervolgartikel schreven Peter en ik als 'werkgroep antieke verbanden' van de kritiese universiteit (Kru) een ideologische en psychologische 'duiding' van het verschijnsel van de groentijd en de corpora. Onze inspanning was niet geringer dan die voor het eerste artikel, maar het bleek na de bom een sisser. Later bleek dat de man die ik voor mijn eerste biografie had gekozen, Marcel Minnaert, als Utrechts hoogleraar rond 1961 in het openbaar op dezelfde manier op dat verschijnsel had gereageerd.

De Delftse Filmliga ontwikkelde zich in de richting van een discussieclub met Filmcafé, en sloot zich als Liga enthousiast aan bij de landelijke organisatie van Cineclubs (Sineklups). Ik raakte betrokken bij het bestuur van de Cinéclubs en de redactie van het landelijke blad, en leerde zo het Marxistisch-Leninistisch Centrum Nederland kennen dat het instituut van de Cineclubs had bedacht als een van hun mantelorganisaties. Maandenlang toog ik met projector en films door het land, waarbij het de opdracht was om niet slechts een discussie aan te kaarten maar tevens tot een of ander actiebesluit van de aanwezigen te komen. Gelukkig hielden we in Delft ook de Liga in stand. Ik schreef over de ontwikkeling van Filmliga tot Cineclub voor het filmtijdschrift 'Critisch Filmforum' (1968-1969). Voor het eerst van mijn leven werd me door Hans Wielek een honorarium van 40 gulden in het vooruitzicht gesteld, dat nooit is overgemaakt.

In mijn periode als redacteur was de Delftse grondraad in handen van een rechtse meerderheidscoalitie van kiesverenigingen (DSC, NSA, soms PSO). Voor die grondraad was persvrijheid kennelijk een groot goed. Daarvoor had ik indertijd weinig waardering; achteraf heb ik dat wel. De ontwikkeling van Het Orakel spoorde met die van de bladen in andere steden. In Delft, met zijn conservatieve en technocratische inslag, moesten we als linkse oppositie misschien harder werken en lieten de resultaten langer op zich wachten. Daar stond tegenover dat de Delftse studentenbeweging elders begane fouten kon vermijden: zo hield de

VSSD als progressieve grondraad (vanaf 1970) vast aan zijn rol als behartiger van de belangen van alle studenten, en ook de Filmliga bleef zijn traditionele functies vervullen naast de nieuwe. Het Orakel gaf me de gelegenheid te schrijven waarover ik maar wilde, terwijl het, ongeacht de kwaliteit, geplaatst werd. Ons artikel over de groentijd (augustus 1968) confronteerde me voor het eerst met de macht van het geschreven woord. Met Peter Kooiman voerde ik samen actie op scheikunde, en we zijn samen afgestudeerd. We schreven twee boeken, die aan de orde komen bij Chemie en Samenleving en ANW. Zonder Het Orakel zou dat alles ondenkbaar geweest zijn.